

Јасмина Тојић

О ТОМ ПРОСТОРУ

СЛУТЊА ЗИМЕ VIII

Епилоџ: Повраћајак

nevermore...

Е. А. По

Нема ничег, на том месту у простору који је фантазија, ничег тамо где бејасмо, ничег више. (трипут тако злогласно и у поноћ откуцава) Несвесни једино још тога, прах смо у гомилице слагали. Зашто?...

Од прозора не одмичем се.

Једина светиљка, ноћу, у пејзажу ничег више. Не, никако, не злокобно, никако, никако више. Једноставно не више.

Од слике тебе не одмичем. Мишићни грч. Мање безгласна него пуста кућа, али нема за никад више.

Ту су на окупу, мале авети, којештарије, припијају се уз рубове

Ноћне светиљке, а твоје очи још увек као лампа, која кад се угаси, угаси се и последња одбрана од бесомучне фантазије.

Зар смо могли отпутовати – усница стегнутих до крви, као и она, узвреле, не би ли у дану после, наочиглед свих севнула. Сиктава змијица, јадашни гавранчић; Гласници. Гласнице попуцаше. Уснице црвене једноставно

никад не. Више. Муњица језика. Кад крочисмо на територију сна, из расна је отекло все... Праг бејаше обијен, и пејзаж, лако је погодити, пуст. Тишине толико, не би згуснули ни облаци над путевима, који су се као траке, као влади, из главе множили у неразмрсиво чудо.

Сада, оклеветана, и од себе исто тако, као и од оних бештијица из мрака, и од других, у себи,
Прећуткујем праšину сазвежђа. Ватром опрљена. Но, поново ја.
Сипи тамо, на другој страни. Рекох то подједнако као да је у питању барикада. Прећуткујем је, да, негде, некада. Не више.
Како смо могли отпутовати, када не бејасмо овде, него у чистилишту жеља, одложеној отплати дуга, а ту смо све време, у том никада, у том више.

Рука шуњалица, угасила је лампу, у тренутку посрнућа; Утрнула.
На наше очи. Мрака, да, лако је погодити, све више, и никад више...

Пејзажи се смењују из не-времена у невреме. Свест о томе једина је која отпутоваће. Али, кроз дуге пределе дима. Као никад пре, и никад, ах, никад више... Како смо то отпутовали, када вазда бејасмо овде, у повратку, који је ништа више. Емоција, светиљка, коју ће зимски ветар сабласно да зањише, па низ улицу која је требало да одведе... одвешће нигде више; Стих каже Више пута... И сваки пут још више... Али више... никад више; не.

Саобраћајни знак је сада: Забрањено освртање. Из те јадне таме, ни сигурно корачање, уз лирску опрему, не би помогло да, не тебе, не ни себе, већ оно што је идеја нас преведем поново преко обале, на сневане пољане.
Од прозора ни макац.
Срце у соби не престаје да бије. Тај грч осећања, постоји само у пејзажу ишчекивања, у врту првог снега, који нисам угледала, и нигде, нигде више!
Све јаче, све више!

Место на које је требало допутовати, место је на којем се најсјајније светли кроз најскривенији прстен сна. И кроз њега, слатки дом, пресијава се, онакав како се једино кроз тај прстен може.

У дневник се свашта може, а дневник као и чун може да потоне.
Обале не уоче. Гласници ућуте. И бука превоза. А и написано да ишчили. Али оно што ће можда ипак да премости, даљину сабије

у тачку сусретања, кад се пејзаж коначно забели...
то, као најдужа несаница увек остаје.

Ова ми песма дрхти у рукама.

У ПРИРОДИ, НА ЈУГУ

Увек изгледа мање стварно, и лепше, природа у замишљеном поднебљу.
Уместо ових улица; лавиринти из којих је и коров утекао. Стојим и даље,
замишљајући грмљавину на отвореном.

Ливада је у парископлавом мраку, трава је висока. Влажна. Рука тог човека
осликава штошта, напушта овај живот – асфалт и завере...

Поетске конструкције, и много озбиљније, опакије завере, у које смо се
уплели. Сада ово уплитање одјекује, прогутаће и целу песму,
да би тај звук као бојевање био што даље од нас. Грмљавина на отвореном.

Узима оно што види као своје, не преза од хладних соба тамо доле на југу,
нити бежи од таме која је опасала рубове имања. Тамо је детињство,
и детињасто, широм отворених очију, посматрање самртне постеле,
у коју ће утонати.

Време је за опраштање, с првим јесењим кишама, првим птицама-
злослутницама. У предвечерја када људски жамор лебди над асфалтом
као нагомилани угљен-моноксид; већ се завлачимо у засенчене пролазе
и тамо у коитусу неизбежном, упијамо последње делиће природе,
последњи сезонски дашак југа.

Олово излива, и угљевље у води гаси, тако судбину закива у седам
печата, и толкује из њих, запечаћених, будуће животе на северу. И заиста,
на северу, по кућама, окачена је природа југа, и сунце далеко. То су
имена којима почиње дрхтање, где почиње свлачење сопствене коже.

Време је за опраштање са пријатељима, и својима. И са сјајем што
пада на раме, пре него умине сасвим. Поново ће се чути већ толико
пута изговаране песме. Зора одлази, оставља светло које је давно
праснуло. У оним улицама и даље замишљам грмљавину
на отвореном. Време за тај пут.

О ТОМ ПРОСТОРУ

Размишљам о том простору, који је створен
у разговорима. Простору који оваплоћујемо из разговора
у разговор. Пејзажи нису осликани, нити се у њега може сместити било
каква слика,
осим оних згужваних линија на апарату
док оцртавају глас. А то није овај апарат који одржава
постојање наше непостојеће државе
– затегнута нит свиле са две општрице изнад процена.
Оне могу донети само престанак комуникације,
отуда и престанак континуитета ове државе.

Заиста, од чега је саздано тло на које закорачујемо,
али се и та као и све друге просте проширене радње
не одигравају. Можеш ли да угледаш метафизику таме
како обмотава места на којима би нам се душе сусреле?
– А плавичаста светлост као дувански дим извила
у димни сигнал неком у даљини, да дође и развеје недоумице.

Како да објасним нехотичне додире, испреплетане у уже
разговора којим се негде могло попети, некакво небо
досегнути, само да су се додири потом и одиграли?

Куда одводи игра постављања питања, ноћних разговора
који творе простор, који нема чиме да докаже своје постојање.
У резервату што се да видети тек унутрашњим очима,
чврсто затвореним. Уместо сна, као да се кошмар одиграва.
Линије вибрирају, са сваке стране исписани
догађаји на дисплеју телефона –
Њихова вештачка светлост замењује сјај у очима, и оне буре,
онда када се дешавају, читаву скалу емоција,
препознатих једино по речима, и богзна чиме још
док бесне дуж тела, које том простору не припада.

Размишљах о том простору, као сетни анђеол
заглављен између два света, пред вијугавим путем
луталица-трубадур, и покисла мачка.
Потом, као у SF-у, прикључујем преосталу себе,
на себе осликану у говор на апарату.

ОНО ЗБОГ ЧЕГА ДОЛАЗИШ

Ништа од овога није учињено. Правиш те покрете,
опонашајући буру, насукану до оближњег рингишила,
где се светло нагло претаче пред погледом у траг неколико боја.
Тај рингишил с малим седиштима за урнице,
и у сваку треба убацити ону праву, ону истинску,
коју тражиш

као резервацију за вечност у меморији
будућег студента.

Слободно настави са својим послом, не смета, а тај утисак
да тражиш драгоцену жилу у земљи расте као и узбуђење
што ће поплава бити заустављена чим се докопаш оловке.
И, погађаш, који од пролазника истински пате, тај напор ето можда је
кратковидом вештином награђен, а она
шкрипа рингишила која се једино при великој брзини не чује,
Шапуће и даље: дођи, захвати врхом прста и ушмркни
тај део оне истинске, оне што те прогања.

Ко каже да ћеш после две хиљаде осамсто и пет стихова
моћи да одмахнеш руком и закључиш: учињено, опробано, као
што нећеш моћи да се надаш да је судбина уписана
у тој кули од папира. Настављаш, крећући се
као редак примерак у шетњи градом, са свим другим суграђанима, док
посматрају сунце,
жељни дуге зиме, или топлог лета,
Или посматрајући прве нарасле власти траве које могу и да
отворе видик до у бескрај,
А и у мајско предвечерје, када можеш
готово стварно захватити у шаку чежњиво тело звезда,
и оно што чекаш, и што тражиш, у даљини...
старомодан призор свакако,
А онда настављаш са плесом, за ситниш пролазника,
и спаваш на трави чекајући да сване, али да осећај
никада не оде у исто време кад и ноћ.

И можда те стварно ставе у градско веће,
једног будућег лавиринта,
Али све то неће имати никакву важност ако не урадиш
оно због чега долазиш, а и то ће ти промаћи
због много битнијих тренутних ствари, или
ти се укаже као оно што већ јако дуго губиш,
а управо се десило, и више се десити неће.

У ЧЕКАЊУ ШТО ТРАЈЕ

Видим, док тече ово несвесно, дуго време,
у чекању што траје, ритам недефинисан као пратњу,
помисао необликовану.

Пут се пружа, личи на крту глину, на оном точку,
чијом вештином ниједан обртај није засвирао давну,
добропознату мелодију... када се на пут буде кренуло.

Видим, кроз прозор ишчекивања, видик је удвојена слика,
мамурлук посебан, због атмосфере, ниског ваздушног притиска, ниједна
стаза не оцртава се јасно.

Тек те очи, искрсавају као саговорник и сапутник,
у томе што будно снујем.

Чежњиво посматрање, плашим се, постаће авети,
у магли коју ће донети први следећи освит,
Странпутице, нутарња мелодија растегљена
као истошљена пластика у пејзажу где ниједан вештачки облик није
поетика.

Видим, чежње, опасно недефинисане, и меланхолију како
се стапа са зидовима, у чекање нејасно, од којег нарастају
обмане душе, а и путање тела што налик архипелагу
деле себе на целине попуњене жељама...

Тек те очи, симбол стари, разговарају ме на даљини не тако
великој да бих морала да их замишљам. Светиљка што на првом пролећном
невремену тако устрептало се вије. Светиљка чија светлост мора
остати крај прозора, док се душа враћа изнова,
изнова.